משנה · אחרונים · בועז · סדר זרעים

בועז על משנה ערלה

רבי ישראל ליפשיץ

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בועז על משנה ערלה

רבי ישראל ליפשיץ

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בועז-על-משנה-ערלה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 4

פרק א

וכ' הר"ב והלכה כר"י בכפניות וכ' עלה רבינו הגאון מהו' עקיבא שליט"א [באות ז] תמהני הרי בשאר אילנות לא פליגי עליה כרפ"ז דברכות וצלע"ג עכלה"ט. ולפע"ד דברי הר"ב מיוסדים על אדני פז דקאמר בירושלמי מאן תנא כפניות ר' יוסי אלמא איכא תנא דפליג עלי' גם בכפניות וכ' הר"ב שפיר דהלכה כר' יוסי מדקיימי רבנן דכל אילנות משיוציאו [ברכות דל"ו ב'] כוותי' וגם מדנמוקו עמו [גיטין פ"ז א']:

פרק ב

וכתב עלה רבינו הגאון מהו' עקיבא שליט"א [אות ח'] בשם שער המלך רפ"ט ממעשר דמכאן ראיה כו' ליכא גזל השבט דהרי רשאי למוכרה לכהן עכלה"ט. ולפע"ד אכתי לא מסתייע דהא מני ר"מ הוא דמחמיר בדבריהם כשל תורה וכדמוקי לה באמת הירושלמי למתני' כר"מ מה"ט והו"ל שפיר גזל השבט. וגם בל"ז מחשב גזל השבט דעי"ז שמוכרח למכרה להכהן והרי די לו להכהן לחמו בזול בדמי תרומה:

כך הוא לפי פי' הר"ב. ויש לדקדק א"כ אמאי נקט תנא כלל להאי ועוד. ולפיכך טפי נראה פי' רתוי"ט דמתניתין אתיא אליבא דר"א דצריך לבטול ערלה או כלאי הכרם ר' ממש והא דנקט תנא סאה ערלה שנפל למאתים היינו לר' פחות משהו. ולהכי שפיר צריך תנא למנקט בתר הכי ואח"כ נפל לתוכה סאה ועוד נטע רבעי או כלאי הכרם. דבכה"ג הועוד של כלאי הכרם משלים הר' של חולין לבטל סאה הערלה שנפלה מקודם והר"א חסר משהו של החולין והערלה מבטלין שוב הסאה ועוד של כלאי הכרם. אולם להרמב"ם מיירי משנתינו שנפל תחלה סאה ערלה או כלאי כרם לר' ממש ונתבטל ולהכי כשחזר ונפל לשם סאה ועוד ערלה או כלאי הכרם מהני הך סאה שנפל תחלה להר' חולין לבטל הסאה ועוד שנפל השתא כשיש בסאה הראשונה ר' נגד הועוד. וא"ת א"כ היכי קאמרה משנה דכלאים מעלה את הערלה והרי לא נאסרה התערובות משום ערלה דהרי הערלה שנפלה להחולין כבר נתבטל מתחלה קודם שנפל לשם הסאה ועוד כלאי כרם. י"ל דהתנא קיצר בלשונו ברישא והכי הול"ל סאה ערלה או כלאי הכרם שנפל וחזר ונפל לשם בין סאה ועוד ערלה או כלאי כרם בין כך ובין כך הראשון מבטל האחרון מדנתבטל כבר הראשון. והרי כבר במשנה ב' [לעיל סי' י'] חזינן הכי אורחא דתנא לקצר בלשונו במה דמשתמע ממילא:

כ"כ הר"ב וכ' עלה רבינו הגאון הנ"ל [באות יד] וז"ל תמהני אר"ב ותוי"ט דשתיק ליה הא להדי' מבואר כו' איסור והיתר מבעיי' וצ"ע עכלה"ט. ויצפצף העטלף הן אמת כי כדברי

רבינו תפס גם הר"ש דפלוגתא דר"ש גם ארישא קאי וא"כ יש לתמוה יותר אר"ב אשר ידוע שמדרכו למשוך אחר הר"ש ברוב דבריו כמ"ש רכ"מ פ"ח ממע"ש ואיך הכא שהביא הר"ש הגמרא ערוכה נטה קו לבדו ויבנה במה לעצמו. איברא כדברי הר"ב כ' גם רבינו הרא"ש וכנראה שמבארו באר מים חיים שאב דברי קדשו ודבריהם ממקום קדוש יהלוך דזהו דעת ר"ח בירושלמי דר"ש מודה ברישא וכדי להשוות הבבלי וירושלמי ע"כ צ"ל דרבותינו דייקי מלישנא דברייתא דמייתי התם בע"ז דמדנקטה בנפלו שניהן בב"א פליגי ר"ש ורבנן ש"מ דבנפל תחלה שאור חולין וקודם שגמר חימוצו הסירו ונפל במקומו שאור איסור משום דגמר החימוץ היה על ידי איסור לבד לכ"ע אסור. דאלת"ה לאשמעינן ברייתא רבותא טפי. ולפ"ז הרי מתנית' דהכא ע"כ רק בכה"ג מיירי מדהאריך בלישני' שאור של חולין שנפל וכו' ואח"כ נפל וכו'. ותו דאי נימא דר"ש גם במ"ח פליג למה מייתי הש"ס התם בע"ז הברייתא ולא המשנה. אע"כ דמתני' מיירי בהי' גמר החימוץ ע"י האיסור לבד ובכה"ג כ"ע מודו [ועי' תו' פסחים דכ"ז א' ד"ה עד ודו"ק]:

כ' רבינו הנ"ל וז"ל תו' בע"ז [דס"ו א'] כתבו והא דלא קתני רק מצטרפי' דשניהן בכלל דס"ד דר"ש פליג בתרווייהו ומש"ה נקט אוסרים ומצטרפים לאורויי דר"ש דאמר דאמ"צ היינו רק ביבש אבל בלח מודה דמצטרף מדכולהו מיני מתיקה עכ"ל. ולא זכיתי להבין הא במשנה ט"ו מתיר ר"ש ואמ"צ אפי' בקדירה שהוא בלח וצ"ע עכלה"ט. ולפע"ד כבר העיר בזה בתו' חדשים מט"ו. אמנם נ"ל דלתו' התם מוקי לר"ש כחזקי' דלהכי מצטרפי מדכולן מיני מתיקה א"כ משנה ט"ו לא מיירי במיני מתיקה ולהכי גם לר"ש לא מצטרפי: